

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Corollarium præcedentis doctrinæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

peccati, ita nec in illo potuit esse error tam speculativus, quam practicus; & tamen non obstante hac impossibilitate erroris, ponuntur in eius intellectu scientia: acquisite naturales, ad actum scientificum facilliter eliciendum, ut infra patebit: Ergo pariter, non obstante impossibilitate formis in Christo, in eo poni debent virtutes per se acquisite, ad facilliter eliciendum actum naturalem honestum.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

Objicies primò contra primam conclusionem: Virtutes infusæ in Christo sunt superflue: Ergo non dantur. Consequentia patet, etenim gratia non minus abhorret à superfluo, quam natura. Antecedens verò probatur. Virtutes infusæ ponuntur in potentiis animæ, ut facultatem præstent bene operandi in ordine supernaturali: Sed Christi anima hanc facultatem perfectissimè habuit ex unione ad Verbum, cum ex illa reddita fuerit impeccabilis: Ergo virtutes infusæ in Christo sunt superflue.

Respondeo negando Antecedens, ad cujus probationem, concessa Majori, nego Minorem: ut enim Verbum divinum præstaret illud quod virtutes infusæ præstant, & facultatem ac facilitatem præberet potentiis animæ Christi bene operandi in ordine supernaturali, deberet ipsis uniri in ratione principii operativi quo, subindeque illas informare, quod implicat, ut articulo præcedenti ostensum est.

Objicies secundo contra secundam conclusionem: In Christo non fuerunt illæ virtutes quæ habent repugnantiam cum statu beatitudinis: Sed virtutes morales acquisite sunt hujusmodi: Ergo non fuerunt in Christo. Major patet, Christus enim ab instanti suæ conceptionis fuit beatus, Minor probatur. Illæ virtutes habent repugnantiam cum statu beatitudinis, quæ non remanent in patria: cum enim beatitudo sit status omnium bonorum aggregatione perfectus, beati possident omnem perfectionem statui beatitudinis non repugnantem: Sed virtutes morales acquisite non remanent in patria, ut docet S. Thomas in 3. dist. 33. quæst. 1. art. 4. & ad Annibaldum ibidem quæst. 1. art. 5. Ergo cum statu beatitudinis repugnantiam habent.

Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, ad cujus probationem, negatur etiam Minor, nam ut docet S. Thomas 1. 2. q. 67. art. 1. virtutes morales manent post hanc vitam in patria. Ibi autem S. Doctor loquitur de virtutibus naturalibus & per se acquisibilibus, manifestum est, nam loquitur ibi de virtutibus cognitis à Philosophis, qui nihil de supernaturalibus cognoverunt. Ratio etiam suffragatur: licet enim in patria non remaneat id quod materialiter se habet ad virtutem moralem, ut delectationes ciborum & venereorum, neque timor aut audacia circa pericula mortis, neque etiam distributiones & commutationes rerum quæ veniunt in usum præsentis vitæ; remanet tamen id quod est formale in ipsa virtute, nempe electio recta secundum ordinem rationis, circa honestatem & medium talium passionum; seu ut alii dicunt, remanet quantum ad actum primum & internum illius, non verò quoad secundarium, & externum. Et in hoc sensu intelligendus est D. Thomas cum locis citatis

Tom. IV.

Aasserit, virtutes morales non remanere in beatis: hoc enim verum est de virtutibus moralibus, quantum ad id quod de materiali se habet in illis, vel quantum ad actum illarum secundarium; non verò quoad id quod de formali important, & quoad actum primum & internum ipsarum.

Objicies tertio: Virtutes morales acquisite ponuntur ad refranandas passiones immoderatas: Sed hæc passiones nunquam fuerunt, imò nec potuerunt esse in Christo, cum illæ oriantur à fornice, qui in Christo nec fuit, nec esse potuit: Ergo in Christo non fuerunt virtutes morales acquisite.

Respondeo virtutes morales acquisite poni ad refranandas passiones secundario & ex consequenti, ut si videlicet eas in subiecto immoderatas invenerint, moderentur: per se primò verò solum disponere appetitum ad facilliter & promptè eligendū in propriis materiis conformiter ad rationem. Unde in primis parentibus in statu innocentie fuerunt hujusmodi virtutes per accidens infusæ, in quibus tamen in eo statu nulla erat immoderata passio, cum per donū integritatis pars inferior esset perfectè subiecta superiori. Quamvis ergo passiones immoderate in Christo non fuerint, nihilominus in ipso fuere virtutes morales acquisite, vel acquisibiles, ut de temperantia docet S. Thomas hic art. 2. ad 3. his verbis: *Concupiscentias pravas Christus omnino non habuit, nec propter hoc tamen excluditur quin habuerit temperantiam, quæ tantò perfectior est in homine, quantò magis pravis concupiscentiis caret. Unde secundum Philosophum 7. Ethic. temperatus in hoc differt à continente, quod temperatus non habet pravas concupiscentias, quas continens patitur.*

§. III.

Corollarium præcedentis doctrine.

EX dictis inferitur fuisse quidem in Christo magnificentiam, & liberalitatem, justitiam vindicativam, eutropoliam, & philotimiam, sed non virtutem piæ affectionis ad credendum.

Primum docet D. Thomas hic art. 2. ad 3. & probat hæc ratione: Liberalitas & magnificentia versantur erga divitias, non solum illas distribuendo, prout, quomodo, & quando oportet, sed etiam illas penitus contemnendo, quod Christus perfectissimè fecit: exercuit etiam exteriorem liberalitatis actum, modo sibi convenienti, cum iussit pauperibus erogari quæ sibi dabantur, & actum magnificentie, quando pavit quinque millia hominum in deserto. Magnificentiam quoque prodidit in structura præcellentissimi operis, quale nemo eorum qui magnificentissimi audierunt, unquam perfecit, nempe Ecclesiæ sanctæ.

Quod etiam justitia vindicativa fuerit in Christo, sic ostenditur. Justitiæ vindicativæ (ut docet D. Thomas 2. 2. quæst. 108. art. 1. & 2.) duplex est actus: primus petere à legitimo iudice ultionem peccati; secundus, injurias suas vel Dei defendendo propulsa: Sed neuter ex his actibus repugnat Christo, imò utrumque exercuit: primum cum Joan. 8. petiit adulteram lapidari dicens: *Qui sine peccato est vestrum, primus in eam lapidem mittat.* In quo dicto Christum observasse justitiam docet Augustinus Tract. 33. in Joan. de justitia vindicativa necessario intelligendus. Secundum verò exercuit, cum Judæis Christo improperantibus quod dæmonium haberet, & quod

Zzz 2

in

in Beelzebuth eieceret damonia, respondit: Ego A
Damonium non habeo &c. ubi Theophilactus ait,
Christum honorasse Patrem suum ulciscendo. Dei eti-
am injuriam propulsavit, cum facto ex funiculis
flagello, de templo vendentes & ementes eiecit:
Ergo &c.

82. Major difficultas est de eutropelia, quæ cum
circa jocos & ludos ut propriam materiam verse-
tur, sicut docet S. Thomas 2. 2. quæst. 168. art. 2.
non videtur fuisse in Christo, qui jocos & ludos
nunquam exercuit. Nihilominus dicendum est,
etiam istam virtutem in Christo fuisse: Tum quia
sicut materia liberalitatis sunt pecunie non so-
lum ut distribuendæ, sed etiam ut omnimodè
contemnendæ: ita dici potest materiam eutrope-
liæ esse jocos & ludos, non solum ut exercendos
sed etiam ut contemnendos: Christus verò joco-
rum & ludorum exercitium contempsit. Tum
etiam, quia esto joci & ludi ut exercendi, sint ma-
teria eutropeliæ, & Christus eos efficaciter nun-
quam elegerit, absolute tamen electio efficax il-
lorum, Christo non repugnabat, & de facto ha-
buit actum conditionatum quo jocos & ludos
sub conditione elegit, quod sufficiens est ut ipsi
talis virtus conveniat. Ratio autem ob quam non
elegit jocos efficaciter, est quia de rebus magnis
agentem, ut Christus revera agebat, joci & ludi
non decent. Ex quo infert Cajetanus, graviter
peccare prædicatores, qui prædicationi Euange-
lica ridicula & jocos admiscunt, quia ut ait S.
Doctor loco citato, in resp. ad 1. *Doctrina sacra
maximus rebus intendit, secundum illud Proverb. 8. Au-
dite quoniam de rebus magnis locutura sum.*

83. Quarta etiam pars corollarii, quæ asserit phi-
lotimiam fuisse in Christo, breviter suadetur. Ei
non repugnat habitus virtutis Philotimie, cui
proprius illius actus non repugnat: At Christo
proprius actus Philotimie non repugnabat: Ergo
nec habitus illius. Major patet, Minor probatur.
Proprius actus Philotimie est parvos honores
appetere, ut docet S. Thomas 1. 2. qu. 60. art. 5.
& 2. 2. qu. 129. art. 2. & qu. 130. art. 2. ad 2. Sed
hoc ab intrinseco non repugnabat Christo, licet
enim ejus actibus ex dignitate personæ magni
honores deberentur, ex aliis tamen capitibus po-
terant parvi honores illis actibus deberi, subin-
deque poterat Christus eos acceptare, eosque
de facto accepit, cum turbæ clamarent: *Osana
filio David, Benedictus qui venit in nomine Domini.*
Ergo proprius actus philotimie non repugna-
bat Christo, sed ipsum aliquando exercuit.

84. Tandem probatur ultima pars in qua dicitur
non fuisse in Christo virtutem piæ affectionis ad
credendum: Tum quia in voluntate viatoris ad
piam illam affectionem eliciendam non requiri-
tur virtus seu qualitas habitualis, sed auxilium
actuale sufficit, ut in Tractatu de Virtutibus theo-
logis probatum est. Tum etiam, quia esto talis
virtus admittenda esset, illa tamen non potest re-
periri nisi in eo in quo reperitur fides, cum essen-
tialiter ordinetur ad determinandum intellectum
ad credendum: At ista non potuit esse in
Christo, ut primâ conclusione osten-
dimus: Ergo nec illa.

*

*

ARTICULUS IV.

*Utrum Christus virtutes morales per se acqui-
sibiles, propriis actibus comparaverit, vel
eas per infusionem acceperit?*

SUPPOSITO quòd Christus habuerit virtutes mo-
rales & per se acquisibiles, ut articulo præ-
cedenti ostensum est, restat explicandus modus
quo illas accepit, & declarandum, an eas per infu-
sionem habuerit in primo instanti suæ concep-
tionis, sicut docent communiter Theologi de huius-
modi, an verò eas propriis actibus sibi compara-
verit? Hoc enim in Schola Thomistarum proble-
maticum est, aliis asserentibus virtutes illas fuisse
à Christo propriis actibus acquisitas; aliis e con-
tra asserentibus illas fuisse infusas animæ Christi
à primo instanti conceptionis. Primum tenent
Cabrera, Nazarius, Aravius, Cipullus, & Har-
ra, in manuscriptis de Incarnatione: alterum de-
fendit à Medina, Alvare, Vincencio Alvarado,
Joanne à S. Thoma, & ab illustrissimo Oxoniensi
Episcopo, in manuscripto ejusdè tractatus. Hinc
etiam adherent sententiæ Suarez, & Vazquez,
& alii ex modernis; illæque dicendi modus vici-
tur probabilior, & dignitati ac perfectioni animæ
Christi favorabilior. Unde sit

§. I.

*Sententia affirmans virtutes morales per se acqui-
sibiles, Christo fuisse in primo instanti suæ con-
ceptionis infusas, ut verior & proba-
bilior eligatur.*

DICO igitur multò probabilior est virtutes mo-
rales per se acquisibiles, Christo fuisse à pri-
mo instanti suæ conceptionis infusas.

Hanc conclusionem probat Suarez hic disp. 9.
sect. 2. hoc discursu. Adamo, quia erat caput na-
rale omnium hominum, fuerunt à primo transfor-
mationis instanti infusæ per accedens omnes vir-
tutes morales: Sed Christus fuit multò perfectius
caput totius generis humani, quam Adamus: Er-
go à fortiori fuerunt illi infusæ omnes virtutes
mores à primo conceptionis instanti.

Sed hoc argumentum non urget, ut enim do-
cet D. Thomas 1. p. quæst. 94. art. 3. Adamo à
primo instanti fuerunt infusæ per accedens spe-
cies representativæ omnium, & tamen ut idem S.
Doctor hic quæst. 9. art. 4. asserit, species illæ non
fuerunt infusæ Christo à primo instanti concep-
tionis: Ergo ex Adamo ad Christum non potest
efficax argumentum delumi. Unde

Vazquez conclusionem nostram aliter suade-
nitur, hoc nimirum argumento: Si Christus ab
initio conceptionis non habuisset omnes virtutes
mores infusas, difficultatem habuisset in ordine
ad bonum honestum: At inconveniens videtur
difficultatem istam in voluntate Christi admi-
nistrare: Ergo concedendæ sunt virtutes per se acqui-
sibiles in anima Christi Domini ab instanti con-
ceptionis, per quas summam promptitudinem ad
bonum honestum habet.

Sed hæc etiam ratio, nisi aliunde juvetur, non vi-
detur efficax: Nam licet inconveniens sit volun-
tatem Christi Domini habere positivam difficultatem
ortam ex habitu vicioso, vel ex passionibus
inordinatis appetitibus, quod tamen difficultatem
negativam habere, ortam ex carentia habituum,
non videtur inconveniens, nec à prædicto dante